

Turist Rehberlerinin Turist Rehberliği Alanında Yayınlanan Akademik Çalışmalara Karşı Tutumu

Araştırma Makalesi

Dr. Öğr. Üyesi Tolga Fahri Çakmak

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Karadeniz Ereğli Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, tolgafahricakmak@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı turist rehberlerinin, turist rehberliği alanında gerçekleştirilen bilimsel çalışmalara karşı bakış açılarının belirlenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Veriler odak grup görüşmesi tekniği ile elde edilmiştir. Çalışmanın katılımcıları, yoğunluk örneklemesine göre oluşturulmuş, katılımcılara kartopu örnekleme yöntemi ile ulaşılmıştır. Sekizer kişilik iki ayrı grup toplanmıştır. İlk grupta yeralan turist rehberlerinin eğitim derecesi lisans, ikinci grupta yer alan turist rehberlerinin eğitim derecesi ise lisansüstüdür. Çalışma Yapılan görüşmelerde elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi uygulanmıştır. Çalışma sonucunda, turist rehberliği alanında yapılan çalışmaların yöntemleri konusunda, lisans eğitim seviyesindeki turist rehberlerinin görüşme ve gözlem tekniğini anket tekniği yerine daha fazla tercih ettikleri görülmüştür. Yüksek lisans mezunu turist rehberlerinde, turizm işletmeciliği alanında yüksek lisans yapmış katılımcılar anket tekniğini daha fazla desteklerken diğer alanlarda yüksek lisans yapan turist rehberleri görüşme ve gözlem tekniklerine daha olumlu baktıklarını belirtmişlerdir. Her iki grupta da turist rehberliği alanında yapılan akademik çalışmalarda, meslek sorunlarına yeterince çözüm üretilmediği, araştırmayı yapanların mesleğe dair kısıtlı bilgiye sahip oldukları, çok fazla aynı içerikli konuların çalışıldığı ve meslek odalarının akademik araştırmalara doğru şekilde destek olmadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışma turist rehberliği alanında çalışma yapan araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunarak tamamlanmıştır.

Anahatar Kelimeler: Turist Rehberliği, Akademik Çalışma, Turizm

The Attitude of Tourist Guides Towards Academic Studies in Tourist Guidance

Abstract

The aim of this study is to determine the perspectives of tourist guides on scientific studies in the field of tourist guidance. Qualitative research methods were used in the study. The data were obtained by focus group interview technique. The participant group, which was formed according to the density sampling, was reached with the snowball sampling method. Focus group interviews were conducted with two separate groups of eight people each. The education degree of the tourist guides in the first group is undergraduate, and the education degree of the tourist guides in the second group is graduate. Descriptive analysis method was used in the analysis of the data obtained from the interviews. As a result of the study, it was seen that the undergraduate tourist guides preferred the interview and observation technique more for the purpose of the survey technique in terms of the methods of the studies in the field of tourist guidance. In the postgraduate tourist guides, the participants with a master's degree in tourism management stated that they supported the survey technique more, while the tourist guides who had a master's degree in other fields stated that they had a more positive view of interview and observation techniques. In the academic studies conducted in the field of tourist guidance in both groups, it was concluded that there were not enough solutions to occupational problems, the researchers had limited knowledge about the profession, too many subjects with the same content were studied, and professional chambers did not properly support academic research. The study was completed by making various suggestions to researchers working in the field of tourist guidance.

Keywords: Tourist Guidance, Academic Study, Tourism

Makalenin Künyesi: Çakmak, T. F. (2020). Turist Rehberlerinin Turist Rehberliği Alanında Yayınlanan Akademik Çalışmalara Karşı Tutumu. *Turist Rehberliği Nitel Araştırmalar Dergisi*, 1(1): 52-65

Giriş

Turizm endüstrisi, pek çok farklı sektörden farklı paydaşı içinde barındıran, dolaylı ve doğrudan pek çok meslek grubunu etkileyen bir yapıya sahiptir (Walker ve Walker; 2010). Bu yapı içerisinde yer alan seyahat işletmeleri, dağıtım kanalı işlevi görmesi açısından büyük önem arz ederken, her geçen gün daha fazla talep gören tur ve paket tur organizasyonlarının pazarı da giderek büyümektedir (Shapley, 2006). Turist rehberleri ise hem tur ve paket tur faaliyetlerinin gerçekleşmesi sürecinde kilit bir rol oynamakta hem de toplumların ve kültürlerin kaynaşmasında etkin bir görev üstlenmektedirler (Batman, vd. 2001; Holloway, 1981). Alan yazınında turist rehberliği mesleğine dair yapılmış pek çok tanıma rastlansa da en çok kabul gören tanımlardan biri Dünya Turist Rehberleri Birliği Federasyonu'nun (WFTGA) yapmış olduğu tanımdır. Bu tanıma göre turist rehberi (WFTGA: 2020): *“Yurtiçi ya da yurtdışından gelen grup ya da bireysel ziyaretçilere, onların tercih ettikleri dilde, bir bölge ya da şehirde anıtlar, müzeler, doğal ve kültürel çevre ve tarihi yerlerde kılavuzluk eden, eğlendirici bir yorumla bunları ziyaretçilerine aktaran, yetkili otorite tarafından tanınan kişilerdir.”* Türkiye’de turist rehberliği mesleği, Cumhuriyet öncesi dönemlere kadar uzanan bir geçmişe sahip olmakla beraber (Çimrin, 1995) 2012 yılında çıkan 6323 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu sayesinde kendi meslek yasasına sahip olan nadir mesleklerden biri konumunda olduğu görülmektedir.

Turist rehberliği mesleği Türkiye’de hem mesleği icra eden kişi sayısı açısından geniş bir popülasyona hem de üniversite eğitiminin neredeyse her kademesinde kendisine yer edinmiş bir eğitim ağına sahiptir. Turist Rehberleri Birliği (TUREB) verilerine göre, Türkiye’de bir odaya üyeliği bulunan toplam turist rehberi sayısı 11192’dir (TUREB, 2020). Eğitim faaliyeti sürdüren 48’i lisans 21’i ön lisans olmak üzere toplam 69 turizm/turist rehberliği programı bulunmaktadır (OSYM, 2020). Buna ek olarak tezli ve tezsiz yüksek lisans programları da mevcuttur. İlgili bölümlerde görev yapmakta olan toplam 283 akademisyenden 52 tanesi de turist rehberidir (Köz, 2020). Hem sayı olarak geniş bir kitleye ulaşması, hem de her kademe eğitim seviyesine sahip olması turist rehberliği ile ilgili yapılan akademik yayınların önemini daha da arttırmaktadır. Bu sebeple turist rehberliği alanında yayınlanan çalışmaların, turist rehberliği mesleğini ne kadar yansıttığı, sorunlara ne derece çözümler üretebildiği ve turist rehberlerince ne kadar dikkate alınıp, katkı vermeye gönüllü olduğu önem taşımaktadır. Bu önem hem mevcut durumun analizi için hem de bu alanda yapılacak sonraki çalışmaların daha verimli olabilmesi açısından dikkate değerdir.

Bu çalışmada turist rehberlerinin, turist rehberliği alanında yapılan akademik çalışmalara olan tutumları değerlendirilmektedir. Alan yazını incelendiğinde, turist rehberliği alanında yapılan çalışmalara yönelik bibliyometrik analiz merkezli incelemelerin yoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu çalışmalarda ulusal kongreler, çeşitli makale ve tez veri tabanları incelenmektedir. Fakat turist rehberlerinin bu bilimsel çalışmalara karşı tutumları, ne derece faydalandıkları, içeriklerine dair düşünceleri ya da katılım gösterme hususundaki niyetleri üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Turist rehberliği alanında yapılan çalışmaların doğrudan turist rehberleri tarafından değerlendirilmesi ve akademik çalışmaların sektörel yansımalarının ortaya konulması bu çalışmanın en güçlü yanını oluşturmaktadır. Çalışma bu noktada turist rehberliği alanında çalışmayı düşünen araştırmacılara turist rehberlerinin ne tarz çalışmalara destek verme ve katılım gösterme hususunda daha fazla gönüllü oldukları, akademik çalışmalardan neler bekledikleri ve veri elde etme yöntemlerine karşı nasıl yaklaştıklarına dair yol gösterici nitelikte olması ile alan yazınında önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Turist rehberliği mesleğinin kendi meslek yasasına sahip olan nadir mesleklerden biri olması yanı sıra, turizm fakülteleri içerisinde neredeyse tam doluluk oranına sahip bölümlerden biridir (TUADER, 2020). Bu da talep gören bir alan olduğunun göstergelerinden biri olarak yorumlanabilir. Her ne kadar kendi eğitim kademeleri arasında çeşitli sorunlar olduğu belirtile de (Çakmak, 2018) ön lisans ve lisans eğitimi ile beraber tezli ve tezsiz yüksek lisans eğitimlerinin verildiği bir alan olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu yoğun üniversite tabanlı eğitim ise hem alandaki akademisyen sayısını hem de mezun sayısını her sene arttırmaktadır. Alan yazını incelendiğinde turizm rehberliği ile ilgili yapılan çalışmaların giderek arttığı, mesleğe dair güncel sorunlar, kariyer problemleri, turlarda yaşanan sorunlar gibi pek çok alt başlığın daha fazla ele alındığı gözlenmektedir (Güzel vd., 2014; Çetin ve Kızıllırmak, 2012; Eser ve Şahin, 2020; Çakmak, 2019). Ayrıca turizm alanında yazılmış tezlerde de özellikle 2015 yılından sonra turist rehberliği konularının daha yoğun şekilde tez konusu olarak ele alındığı belirtilmektedir (Zengin ve Atasoy, 2020). Mesleğe dair yapılan tüm bu akademik çalışmalara ek olarak son dönemlerde turist rehberliği alanında yapılan çalışmaları inceleyen bilimsel çalışmalar da artış vardır. Bu alanda yapılan bibliyometrik çalışmalar 2015 yılında başlamış olsa da (Şahin ve Acun, 2015) 2020 yılında da benzer açılardan akademik çalışmaları inceleyen pek çok çalışma yayınlanmaya devam etmektedir (Zengin ve Atasoy, 2020; Özsoy ve Çokal 2020).

Alanda rastlanan ilk çalışma Şahin ve Acun'un (2015) ulusal turizm kongrelerinde sunulan rehberlik konulu çalışmalar üzerine yaptıkları bibliyometrik analizdir. Bu çalışmada turist rehberliği üzerine yazılmış bildirilerde en çok çalışılan alanın turist rehberliği eğitimi olduğu görülmektedir. Araştırmalarda veri toplamak için genelde anket tekniğinin kullanıldığı, analizlerin ise ağırlıklı olarak faktör analizi ile gerçekleştirildiği bildirilmiştir.

Çapar vd. (2018) çalışmalarında turist rehberliği alanında yapılan akademik çalışmaları incelemiştir. Bu çalışmada Türkiye'deki 2015 yılı itibariyle artan tez sayıları aksine uluslararası tezlerde turizm rehberliği alanında son yıllarda yazılmış tez sayısının giderek düştüğü, "sürdürülebilirlik, kültür, hizmet kalitesi, eğitim, rol, yorumlama, meslek, kültür, performans, memnuniyet/tatmin, etik, imaj" kelimelerinin konu başlıklarında sık geçen ifadeler olduğu belirtilmiştir.

Zengin ve Atasoy (2020) turist rehberliği alanındaki lisansüstü tezlerin bibliyometrik çerçeveleri üzerine yaptıkları araştırmada özellikle 2015 yılından sonra alanda yazılan tez sayılarındaki artışa dikkat çekmişlerdir. Aynı çalışmada tamamlanan tezlerin ağırlıklı olarak turizm rehberliği alanında hizmet kalitesi, turist memnuniyeti ve kişisel gelişim konularının ele alındığı sonucuna varılmıştır.

Özsoy ve Çokal'ın (2020) yaptıkları çalışmada yazılan tezlerin 2015-2016 seneleri itibari ile artışta olduğu bilgisine ek olarak tamamlanan bu tezlerin %80,5'inin nicel yöntemler ile gerçekleştirildiği, verilerin anketler aracılığı ile toplandığı bildirilmiştir.

Genel olarak turist rehberliği alan yazınında yapılmış akademik çalışmalara bakıldığında, nicel çalışmaların araştırmalarda daha çok tercih edildiği ve verilerin toplanmasında anket tekniğine başvurulduğu görülmektedir. Bununla beraber eğitim, kişisel gelişim ve müşteri memnuniyeti gibi konuların yoğun olarak çalışıldığı, veri kaynağı olarak ise turist rehberleri ve turistlerin kullanıldığı gözlenmektedir.

Uygulamalı bir alan olan turizmde, doğrudan meslek erbaplarının kendi alanlarında yapılan çalışmalara karşı tutumları o alanda yapılan çalışmaların daha başarılı olması ve sektörel yönlendirmelerde yol gösterici olması açısından önemli olduğu düşünülebilir. Turist rehberliği alanında meslek erbaplarının fikir ve düşüncelerini değerlendiren çalışmaların çok fazla olmadığı görülmektedir. Bu kapsamda Eker ve

Zengin (2016) turist rehberliği eğitiminin değerlendirmesini turist rehberleri ile birlikte yaptığı çalışmalarında üniversitelerin verdiği teorik eğitimin yetersiz kaldığı, meslekte ihtiyaç duyulan temel becerilerin öğretilmesi hususunda yeterli olunmadığı sonucuna varılmıştır. Aşkın'ın (2020) turist rehberliği lisans eğitim sistemi akademisyenler ve öğrencilere ek olarak turist rehberlerinin de fikirlerinin alındığı çalışmasında, turist rehberlerinin müfredatları yetersiz bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmanın amacı turist rehberlerinin turist rehberliği alanında yayınlanan bilimsel çalışmalara olan bakış açılarının belirlenmesidir. Turist rehberliği alanında gerçekleştirilen akademik yayınlara yönelik pek çok çalışma bulunsa da çalışmaların turist rehberleri tarafından ne şekilde değerlendirildiğine ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple çalışma konu ile ilgili derinlemesine bilgi sahibi olunması amacı ile tümevarım mantığı üzerinde kurulmuş, araştırma nitel araştırma yöntemleri ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veriler odak grup görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Odak grup görüşmeleri, nitel veri toplama sürecince önemli bir işlevi olan, grup dinamiklerinin kullanılarak derinlemesine bilgiye ulaşmanın hedeflendiği, belirli bir konuda belirli özelliklere sahip bir grup insanın bir araya getirilerek grup içi, iletişimin sağlandığı görüşme yöntemidir (Kozak; 2014; Tracy, 2020).

Çalışmada katılımcılar amaçlı örneklem yöntemlerinden biri olan, yoğunluk örnekleme ile oluşturulmuştur. Amaçlı örneklemler, nitel araştırmalarda kullanılan, olasılıksal özelliği bulunmayan elde edilmek istenen bilgiye ulaşılabilir çeşitli ölçüt ve kıstasların belirlenip katılımcıların seçildiği örneklem türüdür (Corbin ve Strauss, 2015; Merriam, 2009). Bu örneklem türünün alt gruplarından biri olan yoğunluk örnekleme, araştırmalarda en zengin veriyi sağlayabilecek, hedeflenen bilgiyi araştırmacıya sunabilecek katılımcıların seçildiği örneklem çeşididir (Silverman, 2013). Bu örnekleme araştırmacının incelediği olguya dair ön bilgi ve tecrübesinin olması gerekmektedir (Patton, 2018). Çalışmaya katılım gösteren turist rehberlerine kartopu örneklem yöntemi kullanılarak tespit edilmiş. Kartopu örneklem zengin veri elde edilebileceği düşünülen kişilere ulaşmak için kullanılan etkin bir yöntemdir (Creswell, 2013). Burada araştırmacı konu ile ilgili yetkin kişilere “Kimlerle görüşmeye başlamalıyım ?” sorularını sorarak yeni katılımcılara ulaşmaya çalışır (Flick, 2014).

Amaçlı örneklem kapsamında çalışmaya katılacak turist rehberlerinde aşağıdaki özellikler aranmıştır:

- En az beş yıldır eylemli olarak turist rehberliği yapıyor olmak.
- En az üçer adet anket ve görüşme yöntemi ile bilgi toplayan bilimsel çalışmaya katılmış olmak.
- 1. Grup için en az lisans seviyesinde eğitim tamamlamış olmak.
- 2. Grup için en az yüksek lisans seviyesinde eğitim tamamlamış olmak.

Çalışma kapsamında kontrollü olarak iki görüşme grubu oluşturulmuştur. İki farklı grubun arasındaki tek fark tamamlamış oldukları son eğitim kademelerinin seviyeleridir. Bu farklılaşmanın amacı lisansüstü seviyede bilimsel çalışma yürütmüş turist rehberleri bu şekilde çalışma yürütmemiş rehberler arasında bir fark olup olmadığının anlaşılmasıdır.

Odak grup görüşmeleri, yarı yapılandırılmış görüşme formları ile tamamlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler önceden belirlenen amaçlar doğrultusunda hazırlanan soru listesi eşliğinde, alınacak yanıtlardan hareketle her türlü sorunun katılımcılara yönetilmesi imkanını sunan ve nitel araştırmalarda sıklıkla tercih edilen bir görüşme yöntemidir (Bilim,2015) . Odak grup görüşmeleri öncesi katılımcılara hangi konularda sorular sorulacağı ve alınacak cevaplara göre görüşmelerin devam edeceği bu doğrultuda bildirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde önceden belirlenen ayrıntılı soru ifadeleri yerine daha esnek sorulara yer verilir. Görüşmelerde elde edilen bilgilerden yeni sorular türetilerek derinlemesine bilgi

alma hedeflenmektedir (Merriam, 2009). Yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcılara yöneltilen soruların şu üç konu başlığı doğrultusunda olacağı bilgisi verilmiştir:

- Çalışmalarda ele alınan konular,
- Çalışmalarda kullanılan bilimsel dil ve anlatım,
- Çalışmalarda kullanılan bilimsel bilgi ve bilgi alma yöntemi,

Katılımcılardan elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analiz, verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanması ile gerçekleştirilen bir nitel veri analizi türüdür. Araştırmacı gördüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer vererek özetlenmiş ve yorumlanmış şekilde bilgileri okuyucuya sunar (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışma toplam 16 adet turist rehberinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. 8 kişilik iki ayrı odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. 3 soru üzerinden görüşmelerin gerçekleştiği toplantılar 3 oturum olarak tamamlanmış her oturumda gruplar ile tek soru üzerinden tartışma yapılmıştır. Her bir oturum 40 dakika sürmüştür, görüşmeler 05.09.2020-25.09.2020 tarihleri arasında online konferans ile yapılmıştır.

Bilimsel çalışmalarda geçerlik ve güvenilirlik, çalışmanın bilimsel niteliği açısından önem arz etmektedir. Geçerlik, ölçülmek istenen şeyin gerçekten ölçülmesini sorgularken güvenilirlik ise araştırma sonuçlarının tekrarlanabilirliğini ifade eden kavramlardır (Ayazlar, 2015). Bu kavramların nitel araştırmalarda aranması nicel çalışmalara göre farklılık arz etmektedir. Nicel çalışmalarda çeşitli istatistik hesaplar ile geçerlik ve güvenilirlik test edilirken nitel araştırmalarda, araştırmanın uygulanması noktasında alınan tedbirler ile bu nitelikler sağlanmaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2016) betimsel analiz yapılan nitel çalışmalarda geçerliğin sağlanması için katılımcılardan doğrudan alıntılar verilmesini önemli bir ölçüt olarak görmektedir. Güvenilirlik konusunda ise çalışmalarda Guba ve Lincoln (1985) tutarlılık, Erlandson vd. (1993) ise teyit edilebilirlik aramaktadır. Bu çalışmada bulgular kısmında da sürekli olarak doğrudan alıntılar verilerek sorulardan elde edilen yanıtların yorumlanması yoluna gidilmiştir. Tutarlılık ve teyit edilebilirlik noktasında ise görüşmelerin grup halinde olması ve ortaya konulan her fikrin grup içerisinde tartışılması tutarlı ortamı yaratmış, görüşmelerden elde edilen sonuçlar grup üyelerine gönderilip onay alınarak teyit edilebilirlik ilkesi sağlanmıştır.

Bulgular

Çalışmada toplanan veriler üç alt başlık halinde ele alınmıştır. Bunlar çalışmalarda ele alınan konular, bilimsel dil ve anlatım ile bilgi alma yöntemleri şeklindedir. Tablo 1’de odak gruplara katılım gösteren turist rehberlerinin kokart alma şekilleri, yıl olarak meslekte bulunma süreleri ile lisans ve yüksek lisans alanlarına dair bilgiler bulunmaktadır.

Tablo 1: Katılımcılara ait bilgiler

1. Araştırma Grubu				2. Araştırma Grubu			
Katılımcı no	Kokart Alma Şekli	Lisans Alanı	Meslekteki süresi (yıl)	Katılımcı no	Kokart Alma Şekli	Yüksek Lisans Alanı	Meslekteki süresi (yıl)
K1	Bakanlık Kursu	Tarih	12	K9	Lisans	Turizm İşletme	6
K2	Bakanlık Kursu.	Arkeoloji	14	K10	Lisans	Turizm İşletme	9
K3	Lisans	Turizm Rehberliği	7	K11	Bakanlık Kursu	Sanat Tarihi	14
K4	Bakanlık Kursu	İnşaat Mühendisi	16	K12	Lisans	Turizm İşletme	5
K5	Lisans	Turizm Rehberliği	8	K13	Bakanlık Kursu	Sanat Tarihi	17
K6	Bakanlık Kursu	Sanat Tarihi	17	K14	Lisans	Turizm İşletme	6
K7	Lisans	Turizm Rehberliği	8	K15	Bakanlık Kursu	Arkeoloji	13
K8	Bakanlık Kursu	Fizik	16	K16	Bakanlık Kursu.	Coğrafya	13

Katılımcılara ait bilgileri incelediğimizde 1. grup katılımcılarının yarısından fazlası bakanlık kursu mezunu olup lisans eğitimlerinin turizm alanı dışında olduğu görülmektedir. 2012 yılından sonra Turist Rehberliği Meslek Yasasının çıkması dolayısı ile bakanlık kurslarının açılması seyrekleşmiştir. Bu sebeple de ilgili grupta yer alan kurs mezunu katılımcıların meslekte bulunma süreleri 10 ve üstü şeklinde gözlenmektedir. 2. grup incelendiğinde yüksek lisans eğitimini turizm işletmeciliğinde yapan katılımcıların çalışma kartlarını lisans turizm rehberliği eğitimi sonrası aldıkları dikkat çekmekte, bakanlık kursu ile çalışma kartına sahip olan rehberlerin yüksek lisans yönelimlerinin sanat tarihi, arkeoloji ve coğrafya gibi alanlarda olduğu görülmektedir. Yapılan görüşmelerden de hareketle akademik kariyer merkezli hareket eden turist rehberlerinin turizm işletmeciliği bölümünden yüksek lisansa yöneldikleri bilgisi edinilmiş, meslekte uzmanlık yönlü kariyer yöneliminde olan turist rehberlerinin turizm dışında tarih – coğrafya konulu alanlara yöneldikleri gözlenmiştir.

Akademik çalışmalarda ele alınan konular

Görüşmelerde, gruplara yöneltilen ilk sorular, akademik çalışmalarda ele alınan konulara yönelik olmuştur. Turist rehberliği alanında yapılan ampirik çalışmalarda turist rehberleri önemli bir bilgi kaynağı teşkil ettiğinden anket (Kırcı Tekeli, 2020) ya da görüşmelerde (Akpınar, 2020) veri turist rehberlerinin mesleki deneyimleri yolu ile elde edilmeye çalışılmaktadır, gözlemler ise turlarda gerçekleşmektedir (Acar, 2018). Bu sebeple katılımcılara kendilerinden bilgi alınmak istenen konular, konu başlıkları ve çalışmalara dair genel fikirleri sorulmuştur.

1. Araştırma Grubu

1. Araştırma grubu akademik çalışmaların konularına yönelik genel olarak çok olumlu olmayan bir bakış açısına sahip olduğu gözlenmektedir. Akademik çalışmalarda ele alınan konuların birbirini tekrar eden konular olması, özellikle tez çalışmalarda tezi yöneten ya da yazan kişilerin turist rehberliği mesleki deneyimine sahip olmaması, sektörel çözümler sunamaması veya sunulan önerilerin işlerliğinin olmaması büyük bir tepki çekmektedir. Çalışmalardaki tekdüzeliğin, sonraki farklı çalışmalara katılma motivasyonu hususunda olumsuz etkide bulunduğu dile getirilen bir başka sorundur. Konu ile ilgili yapılan belli başlı yorumlar şu şekildedir:

“Bakın açık konuşacağım kusura bakmayın konular gerçekten çok başarısız. Sektör ile saha ile, meslekle ve sorunları ile alakası yok.” **K1**

“Odalardan bize mail yolu ile anket gönderildikçe bakmaya çalışıyorum ama konular o kadar birbiri ile o kadar yakın ki. Güya bana turda yaşadığım sorunları içeren bir anket hazırlamış ama o anketteki sorular ile turda yaşananlar arasında alaka yok” **K3**

“Son zamanlarda meslek sorunları ile ilgili yapılan çalışmaların arttığını gördüm bence bunlar güzel gelişmeler. Fakat rehberlerin de bu çalışmalara destek olması lazım” **K5**

“Sürekli mail geliyor çalışma anketi doldurulması için, konuya bakıyorum güya meslekteki bir sorunu ele almış ama sorun orada ele alındığı şekli ile gerçekleşmiyor. Merak edip tezi yöneten hocaya baktığımda rehberlik ile alakası olmayan kişileri görüyorum” **K6**

“Hep aynı konular. Özgün konuya çok az rastlıyorum. Gerçekten bir çözüm üretmeye yarayacak nitelikte sorularla çok az karşılaşıyorum” **K7**

“Ele alınan konularda mesleki tecrübe eksikliği çok ciddi şekilde göze batıyor. Sorun denmiş öyle bir sorun yok, çözüm önerileri getirmiş sahada karşılığı yok. Önermek için öneride bulunmuşlar.” **K8**

2. Araştırma Grubu

2. araştırma grubu katılımcıları akademik çalışmalara 1. gruba göre daha olumlu yaklaşırken, ilk grupta dile getirilen sektörel çözüm sunmama, alan deneyimi olmayan kişilerin yaptıkları yetersiz çalışma yorumları tekrarlanmış ayrıca çok fazla sayıda öğrenci merkezli akademik çalışmaların yapıldığı hususunda fikir belirtmişlerdir. Meslek sorunlarının daha fazla gündeme gelmesi gerektiği ve bu gibi çalışmalara daha yoğun katılım sağlanabileceği vurgusu pek çok katılımcı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle son dönemlerde yasa dışı çalışmalara, meslek sorunlarına ve denetimlere dair yapılan çalışmaların artışı olumlu bir gelişme olarak altı çizilmiştir. Yüksek lisans mezun turist rehberlerinin güncel literatürü daha yakından takip ettikleri, kongrelere katılım göstermeye çalıştıkları görüşmeler sonrası ortaya çıkan bir diğer sonuçtur. Konu ile ilgili yapılan yorumlar aşağıdaki gibidir:

“Ben önce çalışmayı yapana bakıyorum, tezlerde de yönetenlere. Mesela bazı hocalarımız çok güzel tezler yönetiyor. Makaleler yazıyor ama bazı hocalarımızın rehberlik mesleği ile alakası olmadığı o kadar belli ki, çalışmada kendini çok belli ediyor.” **K9**

“Turist Rehberleri kongresine katıldım, çalışmaların çoğu öğrenciler. Kariyer beklentileri, gezi ile ilgili düşünceleri. Çok şaşırdım. Meslek sorunlarını ele alan bir iki çalışma anca vardı. Hocalar alana inmek yerine kontrolleri altındaki öğrencilere anket doldurmuş anlaşılan” **K10**

“Bir soruna çare olabilecek çok az konu inceleniyor bence. Rehberlik mesleği gerçekten çok ciddi sorunları olan bir meslek. Yasa sorunları, saha sorunları, politika sorunları uzar gider. Çalışmalar ne peki! Şunun şuna etkisi nedir? Yani bazen makalelere bakınca incelenen şeyin bir meslek erbabı değil de makine olduğunu düşünüyorum” **K11**

“Son zamanlarda meslek sorunları ile ilgili yapılan çalışmaların arttığını gördüm bence bunlar güzel gelişmeler. Fakat rehberlerin de bu çalışmalara destek olması lazım” **K13**

“Eskiye oranla çok daha iyi. Son zamanlarda özellikle sektörden akademiye geçen akademisyen rehber hocalarımız yasa dışı turist rehberliği, odaların tutanakları ve sonuçları, meslekte yaşanan güncel sorunlar, denetimler gibi konuları işlemeye başladığını görüyoruz. Bunlar artarak devam etmesini beklediğimiz önemli gelişmeler” **K14**

Çalışmalarda kullanılan bilimsel dil ve anlatım

Çalışmalarda kullanılan bilimsel dil ve anlatım ile anlatılmak istenen çalışmaların özellikle araştırma yöntem, bulgular ve sonuçlar kısmında kullandıkları dildir. Bu bölümlerde verilerin nasıl toplandığı, varsa kurulan hipotezler, test teknikleri gibi açıklamaların turist rehberleri tarafından nasıl algılandığı sorulmuştur. Genel olarak yanıtları incelediğimizde 1. ve 2. grubun aynı merkezli yanıtlar verdiği, eleştirilerin aynı yönde olduğu görülmüş o sebeple çalışmanın bu kısmında gruplar ayı ayrı değerlendirilmemiş ortak cevaplar üzerinden bulguların sunulması yoluna gidilmiştir.

Turist rehberlerinin meslek üzerine yazılan makalelerden ziyade anlatım yaptıkları alanlara dair makalelere daha fazla önem verip takip ettikleri görüşmelerde elde edilen ilk gözlemlerden biridir. Turist rehberliği alanındaki yayınlarda özellikle nicel çalışmalarda kullanılan yöntemler, sayı ve formüllerin makaleler okunmak istese de sorun gibi algılandığı, nitel veri toplama yöntemleri olan görüşme merkezli çalışmaların ve açıklamalarının daha okunaklı olduğu görüşü hakimdir. Hipotez testleri, ölçekler gibi kavramlar çoğunlukla okunurluktan uzak olarak değerlendirilmiş.

1. Araştırma Grubu

“Çalışmaları anlamak için adeta yüksek lisans yapmış olmak, tez yazmış olmak falan lazım. Formüller, kat sayılar. Bulgular olarak ele alınan bölümden hiçbir şey anlamayınca sonuç kısmında sonuç olarak sunulan şeyler gerçekten havada kalıyor.” K2

“Çok az makale anlaşılır geliyor. Sanki yazan kişilerin rehberlik mesleği umurlarında değil gibi. İyi de bu çalışmalar neden yapılıyor? Meslekte sorunları gidermek için değil mi? O zaman meslek erbapları neden anlamıyor yazılanları” K4

“Bilimsel yayınların elbette kendi jargonu olacaktır bu normal lakin uygulamalı bir meslek üzerine yapılan araştırmalar da uygulamaya yönelik olmalı ya da olanlar da anlaşılmalı. Bunu pek çok makalede görmek gerçekten imkansız” K7

2. Araştırma Grubu

2. araştırma grubunda verilen yanıtların yüksek lisans yapılan alana göre değişiklik gösterdiği dikkat çekmektedir. Grupta yer alan 4 katılımcı turizm işletmeciliği dışında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Yüksek lisans eğitimini turizm işletmeciliği alanında yapan katılımcıların hepsi nicel araştırma yöntemleri ile tezlerini tamamlamış, bunlardan iki tanesi tezinden farklı olarak turist rehberliği üzerine nitel çalışma yürütmüştür. Diğer alanlarda yüksek lisans eğitimini tamamlamış katılımcılar sanat tarihi, arkeoloji ve coğrafya gibi alanlarda tezlerini yazmış ve nitel yöntemleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Turizm işletmeciliği dışındaki dallarda yüksek lisans eğitimini tamamlayan katılımcılar nicel yönlü çalışmaların araştırma yöntem ve bulgular gibi kısımlarını zor anlaşılır ve zor takip edilebilir olarak yorumlamışlardır. Ancak turizm işletmeciliği alanında tez yazan turist rehberlerince bu durum bir sorun olarak görülmemiştir.

“Elbette bilimsel yayınları okurken biraz bilim okuryazarlığı gerekiyor diye düşünüyorum. Nicel çalışmalara karşı bir ön yargı var gibi geldi konuşmalardan ama bu çalışmaların yöntemi var o şekilde olmazsa zaten bilimsel olmaz. Belki biraz daha açık yazmak gerekebilir belki rehberlerimiz sonuç kısmına odaklanmalı” K9

“Bence biraz daha süzgeçten geçirmekte fayda var. Yani uygulamalı bir alanda uygulamalara dair sorunların altı çizilip oluşturulan bilimsel çözümleri o çözüm planlarını uygulayacak kişiler anlamalı

başta. Yoksa verilen emeğin kime ne faydası var. Ben o sebeple işin içine hipotezler, testler falan girince kopuyorum açıkçası.” K11

“Ben de yüksek lisans tezi yazdım ama karşıma çıkan kimi makaleler benim yazdığım tezden çok farklı. Bizim alan Sanat Tarihi tabii illaki farklıdır bunu anlıyorum. Biz çeviri yaptık, kaynakları irdeledik. Turizm alanındaki çalışmalarda sanıyorum ki istatistiksel konularda giriyor işin içine. O da beni aşıyor vallahi ne yalan söyleyeyim. Testler var, işlemler var.” K13

Çalışmalarda kullanılan bilimsel yöntem ve bilgi alma yöntemleri

Çalışmalarda kullanılan bilgi alma yöntemleri sorusundan önce katılımcılara nitel ve nicel araştırma yöntemleri ile ilgili çok kısa bir bilgi verilmiştir. Bu kapsamda anket, görüşme, odak grup görüşmesi, katılımlı gözlem gibi bilgi toplama teknikleri açıklanmış sonrasında bu yöntemleri kullanarak kendilerinden bilgi talep eden çalışmaları yorumlamaları, gördükleri olumlu ve olumsuz yanları tanımlamaları istenmiştir.

1. Araştırma Grubu

1.grup katılımcıları özellikle anketler aracılığı ile veri toplama girişiminden duydukları rahatsızlıkları dile getirmişlerdir. Turlarda mola verir vermez üniversite öğrencilerinin ödevleri için anketlerini doldurmalarını istemeleri, meslek odalarından sürekli gelen anketler, anketlere katılım konusundaki motivasyonu düşürdüğü belirtilmiş aynı zamanda ele alınan konuların yetersizliğinden şikayet edilmiştir. Gözlem, görüşme ve odak grup görüşmeleri gibi çalışmaların katılımcıları daha motive ettiği, bireysel olarak fikirlerine önem verildiği hissi yarattığı, sektörde yaşanan sorunları derinlemesine paylaşabilme rahatlığı vermesi açısından nitel veri toplama yöntemlerine daha olumlu bir bakış açısı ortaya çıkmıştır. Ele alınan konulardaki ya da görüşmeyi yapan kişilerdeki konuya hakim olmama hissi bu tarz çalışmalara dair yapılan eleştirilerin başında gelmektedir.

“Çoğu zaman önümüze anketleri dayıyorlar. Pek çok soru, pek çoğu açık ve net değil, Türkçe bile düzgün kullanılmamış, Çalışmayı yapanın rehberlik ile alakası olmadığı çok belli” K1

“Görüşmeler iyi de anketler çok sorunlu. Bizden çok alakasız konularda bilgiler isteniyor, cevaplamanız olmuyor cevaplarsanız gerçeği yansıtmıyor. Yani her durumu 1-5 arası puanlama ile olmuyor ki o iş. Orada sebepler var, altında yatan nedenler var, bazen yaşadığımız sorunların ne acenta ne de rehberle alakası olmuyor bambaşka dış etmenler söz konusu oluyor bu tarz şeyleri ankette nereye yerleştireceksiniz.” K2

“Görüşmeler şeklinde yapılan çalışmaları daha çok seviyorum. Anketlerde bana soruları sorulduğu sınırlarda puanlama ya da cevaplama şansı varken görüşme yapıldığında gerçekten öğrenilmek istenen şeylere ulaşılabilir. Çoğu zaman araştırmacı arkadaşların akıllarına bile gelmeyen sorunlardan bahsediyoruz mesela” K3

“Geçen bir anket geldi çözeyim dedim ama gerçekten bitmedi. Soru üzerine soru en sonunda dayanamadım kapattım sayfayı. Şimdi merak ediyorum kaç kişi o anketi gerçekten tüm soruları çözdü yarın o anket ile hocalar hangi sonuçları çıkartacak mesela” K4

“Bir defasında bir arkadaş tura katılıp turu gözlemleyeceğini ve ona göre turistler ile ilgili araştırma yapacağını söyledi, çok hoşuma gitti. Adam masadan kalkmış sahaya inmiş, grubun içerisine girmiş. Mükemmel bir şey” K6

“Zaman pratikliği açısından anketlere katılım daha da işime geliyor. Görüşmelerde ancak özel bir boş zamanınız olması lazım aksi durumlarda iki tarafta sonuçtan memnun kalmıyor.” K7

2. Araştırma Grubu

2. araştırtma grubundan konu ile ilgili gelen yanıtlar ilk grup katılımcılarından farklı olarak bilimsel yöntemlerin nasıl kullanıldığına ilişkin yorumları da içermektedir. Nicel çalışmalarda aşırı derece fazla soru sorulması, mesleğe pratikte hiçbir katkı yapmayacak konuların araştırılması ve anketlerin tam olarak sorunu ortaya çıkartıcı nitelikte olmadığı üzerine görüşler paylaşılmıştır. Nitel çalışmalarda ise, araştırmayı yapanların nitel araştırmayı kolay bir veri toplama yöntemi olarak gördüğü, ayaküstü görüşmeler ile veri toplandığı, verileri toplayan araştırmacıların konuya dair çok ciddi bilgi eksiklikleri olduğu belirtilmiştir. Ayrıca çalışmaya katılım gösteren ve turizm işletmeciliği anabilim dalı programlarında yüksek lisans eğitimlerini tamamlayan iki katılımcı danışmanlarının yönlendirmesi ve akademik kaygılar sebebi ile nicel araştırma yapmak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir.

“Nitel çalışmalar iyi hoş ama bu çalışmaları yapan arkadaşlar biraz fazla kolayına kaçmaya çalışıyor. Makaleleri inceliyorum mesela, hiçbir araştırma yöntem bilgisi yok. Bir paragraf yazmış sonra bulgular bunlar demiş. O yüzden nicel çalışmaları bu noktada daha yeterli görüyorum ben. En azından bilimsellik hususunda sorun olduğunda daha da göze batıyor, hakemler ve jürilerden tepki alıyor.” K9

“Görüşmeler üzerine giden çalışmalar çok daha ilgimi çekiyor ve isteyerek katılıyorum fakat, bazı arkadaşlar 2 soru sorup 10 dakikada görüşmeyi bitiriyorlar. Böyle şey nasıl oluyor anlamıyorum. Fikir sorulacaksa daha ara dere kalmış ayrıntılara inmek gerek değil mi?” K10

“Konu konuyu açan araştırmaları seviyorum. Oturuyorsunuz tıpkı şimdi olduğu gibi konuşuyorsunuz. Normalde aklınıza gelmeyecek şeyler çıkıyor hele ki toplu bir ortam varsa (katılımcı odak grup görüşmesinden bahsediyor) beyin fırtınası falan derken çok verimli geçiyor.” K11

“Görüşmeyi yapan arkadaşların konu ile ilgili ne kadar bilgili olduğu çok önemli. Anketlerde bu sorun olmuyor hocası ya da bir yerden anketi oluşturmuş doğru yanlış sorulara müdahale edemiyorsunuz yapıyorsunuz ama görüşmelerde arkadaşların konuya olan bilgi eksikliği iki soru sonrası görüşmeyi de tikiyor. Çok denk geldi böyle anlattığınızdan çıkarım yapamıyor hemen araştırmacı arkadaş.” K13

“Ben yüksek lisans tezimi nicel yöntemlerle yapmıştım mesela turist rehberliği üzerine. Ama bu yöntemi kullanmamın tek sebebi danışman baskısıydı. Nitel çalışmanın bilimsel olmadığı konusunda baskı kurdu. E tabi yok ben öyle düşünmüyorum deme şansınız yok.” K14

Sonuç ve Öneriler

Turist rehberliği alanında çalışan akademisyenlerin sayısı arttıkça bu alanda yapılan akademik çalışmalar da artış göstermektedir. Özellikle 2015 yılından sonra turist rehberliği alanında yazılan tezlerin sayısındaki artış bunun en büyük kanıtlarından biridir. Çalışmalarda ana bilgi kaynağı olarak turist rehberlerine başvurularak veriler anketler, görüşmeler ve gözlemler ile elde edilmektedir. Bu noktada turist rehberlerinin akademik çalışmalara olan bakış açılarının ölçülmesi, beklentilerinin bilinmesi ve destek verdikleri çalışmalarda yaşadıkları sorunların irdelenmesi, ilerleyen süreçte yapılması planlanan diğer çalışmaların daha sağlıklı bir şekilde turist rehberlerinden bilgi edinmesine de olanak sağlayacaktır. Bu çalışma da turist rehberlerinin turist rehberliği alanındaki akademik çalışmalara olan bakış açısını araştırmakta ve konuya dair turist rehberlerinin gördükleri sorunları irdelemektedir. Ayrıca son dönemde yoğun rağbet görünen bibliyometrik araştırmaların sektörel kısmını da dolaylı yoldan yansıtmaları sebebi ile alan yazınındaki önemli bir boşluğu doldurur niteliktedir.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde; özellikle 10 yıl ve üzeri zaman dilimi içerisinde turist rehberliği mesleğini icra eden turist rehberlerinin meslek sorunlarına karşı daha hassas oldukları her iki grupta da gözlenen ortak davranışlardan biridir. Uzun süredir mesleği icra eden bu katılımcılar meslek içerisinde yaşanan yasa dışı rehberlik faaliyetleri, denetimler ve hukuk dışı uygulamalar gibi güncel sorunlarla ilgili akademik çalışmalarını takip ettikleri, bu tarz çalışmalara katılım hususunda daha istekli olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bu gibi konularda anket doldurmak yerine, yaşadıkları sorunları görüşmeler eşliğinde aktarmaya daha fazla gönüllü olduklarını belirtmişlerdir.

Lisans seviyesinde eğitim almış turist rehberlerinde görüşme ya da gözlem gibi yöntemlere daha sıcak baktıkları, bu şekilde yapılan yayınları okumada daha az sorun ile karşılaştıkları görülmektedir. Yüksek lisans mezunu turist rehberlerinden turizm işletmeciliği alanında tez yazmış olan katılımcıların bu noktada anket verileri ile yapılan nicel çalışmalara daha olumlu baktıkları gözlenmiştir. Burada akademik yazım ve özellikle nicel yöntemlerin kullanımı hususunda edilen deneyimin payı büyüktür. Turizm işletmeciliği dışındaki diğer alanlarda yüksek lisans tezini tamamlamış katılımcılar nitel çalışmalara daha olumlu baktıkları yönünde fikir belirtmişlerdir. Bu durumun temel sebebinin turizm işletmeciliği dışında eğitim almış turist rehberlerinin, sanat tarihi ve arkeoloji gibi nitel araştırmaların kullanıldığı alanlarda eğitim almış olmaları görülmektedir.

İki grup katılımcıları da, katılım gösterdikleri akademik araştırmaları yapan akademisyen ya da öğrencilerin turist rehberliği mesleği ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını anladıklarında çalışmalara destek verme hususunda isteklerinin kaybolduğu ya da bu desteği sonlandırdıklarını ifade etmişlerdir. Öte yandan çalışılan konuların sektör merkezli olmaması, soruların araştırdığı iddia ettiği konuyu tam olarak irdeleyecek kalitede olmaması, anketlerin eksik hazırlanması durumu katılımcılar tarafından çalışmalara destek verilmesi ve katılım sağlanması açısından negatif yönlü ve motivasyon düşürücü bir etki yaptığı belirtilmiştir.

Ele alınan konularda özellikle sektöre dair çözüm üretecek, yaşanan sıkıntı ve sorunları araştırarak çalışmaların çok kısıtlı olduğu bildirilmiştir. Zengin ve Atasoy (2020) yaptığı çalışmada da çalışılan konuların yoğunlukla hizmet kalitesi, turist memnuniyeti ve kişisel gelişim olduğu belirtilmiştir. Bu açıdan literatürü destekler nitelikte sonuçlar alınmıştır.

Turist rehberlerinin rahatsızlık duyduğu bir diğer husus ise çalışmalara katılım teklif edilen mekan ve zamandır. Turlar esnasında verdikleri kısa molalarda sürekli anket doldurma talebinin olması, meslek odalarından hiçbir süzgeçten geçirilmemiş gibi görünen anketlerin sürekli maillerine adreslerine gönderilmesi rehberlerde tepki hissi uyandırmaktadır. 10 -15 dakikalık ayak üstü görüşme ve bilgi alma çabası gibi özensiz ya da sadece alınacak bilgiye odaklanıp bilgi kaynağının huzurunu ya da rahatını düşünmeme durumu çalışmalara katılım gösterme sürecinde oldukça rahatsız edici etmenler olarak dile getirilmiştir.

Çalışmada elde edilen verilen hareketle şu önerilerde bulunulmuştur:

- Turist rehberliği mesleği üzerine yapılan bilimsel çalışmalar sektörde yaşanan sorunlara daha fazla ilgi göstermeli, alana dair daha somut veriler ortaya koyacak konulara yönelmelidir.
- Araştırmacılar turist rehberliği mesleği hakkında daha fazla bilgi ve donanım sahibi olarak çalışmalarını planlamalı, gerekirse bu alanda çalışan diğer akademisyenlerden veya doğrudan turist rehberlerinden çalışma öncesi fikir ve düşünceler alarak ana konularına karar vermelidir. Bu noktada kişisel araştırmaların artırılması çalışılan araştırma problemlerini daha doğru bir şekilde ortaya çıkmasına yardımcı olabilir.
- Araştırmacılar turist rehberlerine, doğru kanallardan ve mesleklerini yapmalarına engel olmayacak şekilde ulaşmalıdır. Anketlerin soru sayısı rehberlerin tüm mola vakitlerini doldurmayacak şekilde

olabildiğince kısa tutulmalı, görüşmeler için ise randevu talebi ve görüşme konularını önceden bildirme yoluna başvurulmalıdır.

- Birlik ve odalardan yardım talep eden araştırmacılar yaptıkları araştırmaları yine yardım aldıkları birlik ve odalar ile paylaşarak geri bildirimde bulunmalıdır.
- Meslek birliği ve odaların akademik çalışmaları turist rehberlerine yönlendirirken daha seçici davranması, aynı konu ve konseptte ait çalışmaları sürekli göndermemeleri gerekmektedir.

Çalışma sonucunda tartışılması gereken konulardan biri turist rehberliği alanında yapılan alan araştırmalarında kullanılan bilimsel yöntemler ile turist rehberlerinin görüşleri arasındaki farklılıktır. Turist rehberliği alanında yazılan tezler ve alanda yapılmış bibliyometrik çalışmalara bakıldığında özellikle tez noktasında nicel çalışmaların fazlalıkta olduğu görülmektedir (Zengin ve Atasoy, 2020; Özsoy ve Çokal 2020). Turist rehberleri ise görüşmelerinin pek çok noktasında anketleri mümkün olduğunca doldurduklarını fakat görüşmelere daha sıcak baktıklarını belirtmişlerdir. Bunda da derinlemesine görüşmelerde fikirlerinin daha önemli şekilde algılandığı ve böyle çalışmalara daha fazla vakit ayırmaktan hoşlandıklarını dile getirmişlerdir. Bu noktada akademisyenlerin yöneldiği anket ile veri toplama yerine gözlem ve görüşmeler ile veri toplama seçeneği daha verimli sonuçlar almak adına bu çalışmanın da önerilerinden biri olarak görülebilir.

Bu çalışma derinlemesine bilgi alma amacı ile odak grup görüşmesi ile gerçekleştirilmiş çalışmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bu alanda çalışma yapmak isteyen akademisyenler aynı konuyu nicel veriler ile çalışırsa iki araştırma yöntemi arasında kıyaslama yapma şansı olacak ve alan yazınındaki bir boşluğu doldurma şansı olacaktır.

Kaynakça

Acar, V. (2018). *Uluslararası Turistlerin Davranışlarının İncelenmesi, Türkiye’de Rehberli Turlara Katılan Turistler Üzerine Bir Araştırma*, (yayınlanmamış doktora tezi), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akpınar, A. (2020) *Turist Rehberliğinde Uzmanlaşma ve Verilen Uzmanlık Eğitimlerinin Analizi*, (yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Aşkın, S. (2020). *Turist Rehberliği Lisans Eğitiminin Akademisyenler, Turist Rehberleri ve Lisans Bölümü Öğrencilerinin Bakış Açısı ile Değerlendirilmesi: Karşılaştırmalı bir Analiz*. (yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü: Ankara

Batman, O. Yıldırğan, R. ve Demirtaş, N. (2001) *Turizm Rehberliği*, İstanbul: Değişim Yayınları

Bilim, Y. (2015) *Görüşme Tekniği, içinde: Bilimsel Araştırma Yöntemleri, İçinde: Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (Edit: Yüksel, A., Yanık, A., ve Ayazlar, R. A.) Ankara: Seçkin Yayıncılık

Corbin, J. Ve Straus, A. (2015). *Basics of Qualitative Research*, America: Sage Publications, 4.th Edition

Creswell, J. W. (2013). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches*. New York: Sage

Çakmak, T. F. (2019). *Yasa Dışı Rehberlik Faaliyetlerinin İçerik Analizi Yoluyla İncelenmesi: İstanbul Rehberler Odası Örneği*, Turizm Akademik Dergisi, 6 (2), 31-41.

Çakmak, T. F. (2018). *Turist Rehberliğinin Açmazları, İçinde: Turist Rehberliği*, Edt: Eser, S., Şahin, S., Çakıcı, C., Ankara: Detay

- Çapar, G. Toksöz, D. Dönmez, B. (2018). Turizm Rehberliği Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların İncelenmesi, *Turist Rehberliği Dergisi*, 1(2), 57-73.
- Çetin, G. & Kızılırmak, İ. (2012). Türk Turizminde Kokartlı Turist Rehberlerinin Mevcut Durumunun Analizi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14(2), 307-318.
- Çimrin, H. (1995). *Turizm ve Turist Rehberliğinin A, B, C'si*. Antalya: Akdeniz Kitapevi.
- Eker, N. Ve Zengin, B. (2016). Turist Rehberliği Eğitiminin Değerlendirilmesi: Profesyonel Turist Rehberleri Üzerine Bir Uygulama, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4):65-74
- Eser, S. ve Şahin, S. (2020). Turist Rehberliği Mesleğinde Yaşanan Güncel Sorunlar Üzerine Bir İnceleme, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2): 1344-1355.
- Flick, U. (2014). *An Introduction To Qualitative Research*. New York: Sage
- Güzel, F. Ö., Türker, A. ve Şahin, İ. (2014). Profesyonel Turist Rehberlerinin Algıladıkları Mesleki Engelleri Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2 (2014):173 – 190.
- Holloway, J. C. (1981). “The Guided Tour: A Sociological Approach”, *Annals of Tourism Research*, 8(3): 377-402.
- Kırcı Tekeli, E. (2020). *Mükemmeliyetçiliğin Problem Çözme Becerisine Etkisinde Duygusal Zekânın Aracı Rolü: Turist Rehberlerine Yönelik Bir Uygulama*, (yayınlanmamış doktora tezi) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kozak, M. (2014) *Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayım Teknikleri*, Ankara: Detay Yayıncılık
- Köz, S. (2020) *Rehber Akademisyenlerin Rehberlikten Akademiye Geçme Motivasyonları ve İş Doyumu*, (basılmamış yüksek lisans tezi), Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Merriam, S. B. (2009) *Qualitative Research, A Guide to Design and Implementation*, Third Edition, CA, John & Wiley.
- OSYM, (2020). 2020- *Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu*, <https://www.osym.gov.tr/TR,19431/2020-yuksekogretim-kurumlari-sinavi-yks-yuksekogre-tim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html> (Erişim Tarihi 09.11.2020)
- Özsoy, A. ve Çokal, Z. (2018). Türkiye’de Yayınlanan Turist Rehberliği Alanında Yayımlanmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (1989-2018). *2nd International EMI Entrepreneurship & Social Sciences Congress*, 9-11 Kasım 2018, Kapadokya
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*, Ankara: Pegem Yayıncılık
- Shapley, R. (2006). *Travel and Tourism*, London: Sage
- Silverman, D. (2013). *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*. New York: Sage
- Şahin, S. ve Acun, A. (2015). Turist Rehberliği Alanının Bibliyometrik Profili (Ulusal Turizm Kongreleri Bildirileri). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(34): 213-234

Tracy, J. S. (2020). *Qualitative Research Methods* (2. Edition), USA: Wiley Blackwell.

TUREB, (2020). *Rehber İstatistikleri*, <http://tureb.org.tr/tr/RehberIstatistik/> (Erişim Tarihi 09.11.2020)

TUADER, (2020). *YKS Yerleştirme İstatistikleri*, <https://tuader.org/2019/09/11/2019-yks-turizm-yerlestirme-istatistikleri/> (Erişim Tarihi 10.11.2020)

WFTGA, (2020) *What is tour guide?*, <http://www.wftga.org/tourist-guiding/what-tourist-guide> (Erişim Tarihi 10.11.2020)

Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık,

Walker, R., ve Walker, T. (2010), *Tourism: Concepts and Practices*. England: Pearson.

Zenin, B. Atasoy, B. (2020). Turizm Rehberliği Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik erevesi, *Alanya Akademik Dergisi*, 4(3): 975-992